

Oponentský posudek na DP Romana Lukáše

Rozdělení Československa skrze pohledy obyvatel z příhraničních oblastí – Zlínský vs. Trenčínský kraj

Diplomová práce Romana Lukáše „Rozdělení Československa skrze pohledy obyvatel z příhraničních oblastí – Zlínský vs. Trenčínský kraj“ se zabývá dosud velmi málo reflektovaným tématem – rozpadem čs. federace nahlíženým „zdola“, lidmi usedlými v blízkosti hranic. To je i důvod, proč práce skýtá poměrně vysoký potenciál, je to ale také důvod, který ji činí obtížnější.

Diplomant svůj text de facto rozdělil na dva cca stejně rozsáhlé části – 1. shrnující, teoretickou, která popisuje česko – slovenské vztahy od počátku společného státu až do rozpadu, 2. praktickou, která se pokouší nastínit situaci v autorem vybrané oblasti.

Obě části mají silnější i slabší místa. U teoretické je cenné, že se Roman Lukáš nespokojil pouze s ryzí historickou literaturou, ale nahlédl i do obecnějších teoretických prací (např. Lijphart, případně zmínky o Halbwachsovy) a současně je z textu vidět, že autor prostudoval dostatečně dopodrobna sekundární literaturu, na straně druhé ale historickému exkurzu chybí přidaná hodnota.

Jednak by bohatě stačilo zdůraznit základní osy česko – slovenských vztahů na několika málo stranách (jiní autoři už toto téma bohatě popsali a sám diplomant k tomu nic nepřidává), jednak jsou v textu nepřesnosti a málo dokladované okolnosti. Když například autor na několika místech hovoří (ptá se na to i svých narátorů) o dotování (či nedotování) Slovenska v komunistické éře, naprosto vynechává jakékoli přesnější údaje, takže sice zjistíme, co si myslí konkrétní narátor, ale nikde se nedočteme přesná data, z nichž bychom mohli názor narátora posuzovat a kriticky reflektovat.

Příkladem nepřesností může být autorův výklad tzv. zákazu majorizace, kdy na s. 36 – 37 stojí: „*Krizovým bodem ústavního zákona se pro další vývoj stal tzv. zákaz majorizace, kdy v případě hlasování o opravdu závažných zákonech stačilo podle ústavní listiny pouhých 31 poslaneckých hlasů české části Sněmovny národů nebo Slovenské části Sněmovny národů k zablokování přijetí jakéhokoliv ústavního zákona, pro který mohlo jinak klidně hlasovat zbývajících 319 poslanců.*“ Zákony (i důležité) mohla ovšem zablokovat nadpoloviční většina českých nebo slovenských poslanců ve SN FS (tj. polovina ze 75, což je 38). Autor hovoří o zákonech ústavních.

Část praktická je poznamenána jednostranným typem pramenů (rozhovory s pamětníky), aniž by bylo konfrontováno s jinými typy (hlavně více místních kronik, místní tisk). Rozhovory – jinak zajímavé – pak působí odtrženě od reality a nejsou kriticky analyzovány, ale spíše převyprávěny.

Diplomovou práci Romana Lukáše proto vnímám jako průměrnou. Vytýkám ji především přílišné věnování prostoru obecně známým věcem (část teoretická) a nedostatečnou práci s různými typy pramenů (část praktická), což zabránilo hlubší analýze a kritičtějšímu přístupu. Navrhuji text k obhajobě a hodnotím jej stupněm slabší velmi dobře.

V Praze 18.10.2012

.....
PhDr. Přemysl Houda, PhD.